

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΟΔΗΓΙΑ 92/104/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 3ης Δεκεμβρίου 1992

περί των ελαχίστων προδιαγραφών της για τη δελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες (δωδέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118 Α,

την πρόταση της Επιτροπής⁽¹⁾, που υποβλήθηκε μετά από διαβούλευση με το μόνιμο όργανο για την ασφάλεια και την υγιεινή στα ανθρακωρυχεία και στις υπόλοιπες εξορυκτικές βιομηχανίες,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁽²⁾,Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι στο άρθρο 118 Α της συνθήκης προβλέπεται ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγίες, τις ελάχιστες προδιαγραφές για την προώθηση της δελτίωσης, ιδίως του χώρου της εργασίας, με στόχο την εξασφάλιση υψηλότερου επίπεδου προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, στις οδηγίες αυτές αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων·

ότι η δελτίωση της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία αντιπροσωπεύει ένα στόχο που δεν θα πρέπει να εξαρτάται από καθαρά οικονομικές εκτιμήσεις·

ότι η οδηγία 89/654/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας στους χώρους εργασίας (Πρώτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)⁽⁴⁾, δεν εφαρμόζεται στις εξορυκτικές βιομηχανίες·

ότι η τήρηση των ελάχιστων προδιαγραφών που αποδίδουν στη διασφάλιση υψηλότερου επιπέδου ασφαλείας και υγείας για τις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες αποτελεί επιτακτική προϋπόθεση για την εξασφάλιση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι οι υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες αποτελούν τομέα δραστηριοτήτων όπου οι εργαζόμενοι είναι δυνατόν να εκτίθενται σε εξαιρετικά υψηλούς κινδύνους·

ότι η παρούσα οδηγία είναι ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της δελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία⁽⁵⁾· ότι, ως εκ τούτου, οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας εφαρμόζονται πλήρως στον τομέα των υπαίθριων ή υπόγειων εξορυκτικών βιομηχανιών, με την επιφύλαξη πλέον περιοριστικών και/ή ειδικότερων διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία·

ότι οι δομητικές εγκαταστάσεις επιφανείας των υπαίθριων ή υπόγειων εξορυκτικών βιομηχανιών, οι οποίες δεν είναι αναγκαίες για τις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α) της παρούσας οδηγίας, υπόκεινται στις διατάξεις της οδηγίας 89/654/ΕΟΚ·

ότι, στις 3 Νοεμβρίου 1992, το Συμβούλιο εξέδωσε την οδηγία 92/91/ΕΟΚ περί των ελάχιστων προδιαγραφών για τη δελτίωση της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις εξορυκτικές διά γεωτρήσεων βιομηχανίες (ενδέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)⁽⁶⁾·

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί συγκεκριμένο στοιχείο στα πλαίσια της υλοποίησης της κοινωνικής διάστασης της εσωτερικής αγοράς,

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 58 της 5. 3. 1992, σ. 3.⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 150 της 15. 6. 1992, σ. 128 και ΕΕ αριθ. C 305 της 23. 11. 1992.⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 169 της 6. 7. 1992, σ. 28.⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 1.⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 183 της 29. 6. 1989, σ. 1.⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. L 348 της 28. 11. 1992, σ. 9.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΜΗΜΑ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

*Άρθρο 1***Αντικείμενο**

1. Η παρούσα οδηγία, η οποία είναι η δωδεκάτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες που ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α).

2. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται πλήρως στον τομέα που αναφέρεται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη πλέον περιοριστικών και/ή ειδικότερων διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

*Άρθρο 2***Ορισμοί**

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

α) *υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες*, όλες οι βιομηχανίες οι οποίες:

- εξορύσσουν υπό την αυστηρή έννοια του όρου ορυκτές ύλες στην επιφάνεια ή υπογείως, και/ή
- προδαίνουν στην αναζήτηση κοιτασμάτων με σκοπό την εξόρυξη αυτή, και/ή
- προετοιμάζουν τις εξορυχθείσες ύλες για την πώληση, με εξαίρεση τις δραστηριότητες μεταποίησης των εξορυχθεισών υλών,

εκτός από τις εξορυκτικές δια γεωτρήσεων βιομηχανίες που ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α) της οδηγίας 92/91/ΕΟΚ.

β) *χώροι εργασίας*, το σύνολο των χώρων που προορίζονται για την εγκατάσταση θέσεων εργασίας, που περιλαμβάνουν τις δραστηριότητες καθώς και τις εγκαταστάσεις που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με τις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές βιομηχανίες, συμπεριλαμβανομένων των χώρων απόθεσης των εκβολάδων και άλλων χώρων αποθήκευσης και, ενδεχομένως, των καταλυμάτων, στους οποίους έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι στο πλαίσιο της εργασίας τους.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

*Άρθρο 3***Γενικές υποχρεώσεις**

1. Για τη διαφύλαξη της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε:

- α) οι χώροι εργασίας να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται, να εξοπλίζονται, να τίθεται σε χρήση, να λειτουργούν και να συντηρούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να εκτελούν τις εργασίες που τους ανατίθενται χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια ή/και την υγεία των ιδίων ή/και των άλλων εργαζομένων·
- β) η λειτουργία των επανδρωμένων χώρων εργασίας να γίνεται υπό την επίδραση υπευθύνου προσώπου·
- γ) οι εργασίες που συνεπάγονται ιδιαίτερους κινδύνους να ανατίθενται μόνο σε εκπαιδευμένο προσωπικό και να εκτελούνται σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν δοθεί·
- δ) όλες οι οδηγίες ασφάλειας να είναι καταληπτές από όλους τους εργαζομένους τους οποίους αφορούν·
- ε) να υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις για παροχή πρώτων βοηθειών·
- στ) οι απαιτούμενες ασκήσεις ασφάλειας να εκτελούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

2. Ο εργοδότης φροντίζει για τη σύνταξη και την ενημέρωση εγγράφου σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία, στο εξής καλούμενο «έγγραφο ασφάλειας και υγείας», το οποίο καλύπτει τις σχετικές απαιτήσεις των άρθρων 6, 9 και 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Το έγγραφο ασφαλείας και υγείας μεταξύ άλλων αποδεικνύει:

- ότι οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι εργαζόμενοι στο χώρο εργασίας έχουν επισημανθεί και εκτιμηθεί,
- ότι θα ληφθούν τα δέοντα μέτρα για την επίτευξη των στόχων της παρούσας οδηγίας,
- ότι ο σχεδιασμός, η χρησιμοποίηση και η συντήρηση του χώρου εργασίας και των εξοπλισμών είναι ασφαλείς.

Το έγγραφο ασφάλειας και υγείας πρέπει να συντάσσεται πριν αρχίσει η εργασία και να αναθεωρείται όταν στο χώρο εργασίας επέρχονται αλλαγές, επεκτάσεις ή σημαντικές μετατροπές.

3. Όταν εργαζόμενοι διαφόρων επιχειρήσεων ευρίσκονται στον ίδιο χώρο εργασίας, κάθε εργοδότης είναι υπεύθυνος για όλα τα θέματα που υπάγονται στον έλεγχό του.

Ο εργοδότης ο οποίος, κατά τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, έχει την ευθύνη για αυτό τον χώρο εργασίας, συντονίζει τη θέση σε εφαρμογή όλων των μέτρων ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων και διευκρινίζει, στο έγγραφο ασφάλειας και υγείας, το σκοπό, τα μέτρα και τις λεπτομέρειες εφαρμογής του συντονισμού αυτού.

Ο συντονισμός δεν θίγει την ευθύνη των μεμονωμένων εργοδοτών που προβλέπεται από την οδηγία 89/391/ΕΟΚ.

4. Για κάθε σοβαρό ή/και θανατηφόρο εργατικό ατύχημα, καθώς και για κάθε κατάσταση σοβαρού κινδύνου, ο εργοδότης υποβάλλει το συντομότερο δυνατόν έκθεση στις αρμόδιες αρχές.

Άρθρο 4

Προστασία από πυρκαϊά, έκρηξη και επιβλαβή ατμόσφαιρα

Ο εργοδότης λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα και προφυλάξεις ανάλογα με το είδος της εγκατάστασης προκειμένου:

- να αποφεύγεται, να ανιχνεύεται και να καταπολεμάται η εκδήλωση και εξάπλωση πυρκαϊών και εκρήξεων και
- να εμποδίζεται η δημιουργία εκρηκτικής ατμόσφαιρας ή/και ατμόσφαιρας επιβλαβούς για την υγεία.

Άρθρο 5

Μέσα εκκένωσης και διάσωσης

Ο εργοδότης μεριμνά για την ύπαρξη και τη συντήρηση κατάλληλων μέσων εκκένωσης και διάσωσης, έτσι ώστε, σε περίπτωση κινδύνου, οι εργαζόμενοι να μπορούν να εκκενώσουν τους χώρους εργασίας κατά τρόπο άνετο, ταχύ και απολύτως ασφαλή.

Άρθρο 6

Συστήματα επικοινωνίας, προειδοποίησης και συναγερμού

Ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να προμηθεύσει τα συστήματα συναγερμού και άλλα απαραίτητα μέσα επικοινωνίας που επιτρέπουν, όταν χρειαστεί, την άμεση έναρξη των επιχειρήσεων αμέσου δοήθειας, εκκένωσης και διάσωσης.

Άρθρο 7

Ενημέρωση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται για όλα τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία στο χώρο εργασίας, και ειδικότερα για τα μέτρα σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 3 έως 6.

2. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι κατανοητές από τους εργαζομένους τους οποίους αφορούν.

Άρθρο 8

Επίδραση της υγείας

1. Προς εξασφάλιση της κατάλληλης επίδρασης της υγείας των εργαζομένων σε συνάρτηση με τους κινδύνους όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους κατά την εργασία, καθορίζονται μέτρα σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι τέτοια ώστε κάθε εργαζόμενος να δικαιούται ή να υποχρεούται να υποβληθεί σε έλεγχο της υγείας του, αρχικώς πριν αναλάβει καθήκοντα σχετιζόμενα με τις δραστηριότητες του άρθρου 2, στη συνέχεια δε σε τακτά χρονικά διαστήματα.

3. Η επίδραση της υγείας είναι δυνατόν να αποτελεί μέρος ενός εθνικού συστήματος υγείας.

Άρθρο 9

Διαβουλεύσεις και συμμετοχή των εργαζομένων

Οι διαβουλεύσεις και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους γίνονται, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, αναφορικά με τους τομείς που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 10

Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας

1. Οι χώροι εργασίας οι οποίοι χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά μετά την ημερομηνία θέσης σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας που αναφέρεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 πρέπει να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας του παραρτήματος.

2. Οι χώροι εργασίας που χρησιμοποιούνται ήδη πριν από την ημερομηνία θέσης σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας που αναφέρεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1, πρέπει να πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας του παραρτήματος, το συντομότερο δυνατό και το αργότερο εννέα έτη μετά την ημερομηνία αυτή.

3. Όταν, μετά την ημερομηνία θέσης σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας που αναφέρεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1, στο χώρο εργασίας επέρχονται αλλαγές, επεκτάσεις ή/και μετατροπές, ο εργοδότης λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε οι αλλαγές, επεκτάσεις ή/και μετατροπές αυτές να είναι σύμφωνες με τις αντίστοιχες ελάχιστες προδιαγραφές του παραρτήματος.

ΤΜΗΜΑ III

ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 11

Προσαρμογή των παραρτημάτων

Οι αυστηρά τεχνικές προσαρμογές του παραρτήματος σε συνάρτηση με:

- την έκδοση οδηγιών σε θέματα τεχνικής εναρμόνισης και τυποποίησης όσον αφορά τις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές διομηχανίες

ή/και

— την τεχνική πρόοδο, την εξέλιξη των διεθνών ρυθμίσεων ή προδιαγραφών ή τις γνώσεις σχετικά με τις υπαίθριες ή υπόγειες εξορυκτικές διομηχανίες,

εκδίδονται με τη διαδικασία του άρθρου 17 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 12

Εξορυκτικές διομηχανίες με δυθοκόρηση

Τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να μην εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία τις διομηχανίες εξόρυξης με δυθοκόρηση εφόσον εξασφαλίζουν προστασία των εργαζομένων στις εν λόγω διομηχανίες σύμφωνη με τις γενικές αρχές της προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, που περιέχονται στην παρούσα οδηγία, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών κινδύνων που παρουσιάζουν οι διομηχανίες εξόρυξης με δυθοκόρηση.

Άρθρο 13

Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο 24 μήνες μετά την έκδοσή της. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Οι διατάξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά

κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή εκδίδονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

4. Ανά πενταετία, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοδούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, το μόνιμο όργανο για την ασφάλεια και υγιεινή στα ανθρακωρυχεία και στις υπόλοιπες εξορυκτικές διομηχανίες καθώς και τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στο χώρο εργασίας.

Άρθρο 14

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 3 Δεκεμβρίου 1992.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
G. SHEPHARD

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 10 ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

Προκαταρκτική παρατήρηση

Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν παράρτημα εφαρμόζονται κάθε φορά που το απαιτούν τα χαρακτηριστικά του χώρου εργασίας ή της δραστηριότητας, οι περιστάσεις ή κάποιος ιδιαίτερος κίνδυνος.

ΤΜΗΜΑ Α

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΚΟΙΝΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ Ή ΥΠΟΓΕΙΕΣ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ

1. Επίδλεψη και οργάνωση

1.1. Οργάνωση των χώρων εργασίας

1.1.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να σχεδιάζονται έτσι ώστε να παρέχουν επαρκή προστασία από τους κινδύνους. Πρέπει να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και οι επικίνδυνες ουσίες ή κατάλοιπα πρέπει να απομακρύνονται ή να ελέγχονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην δημιουργούν οποιοδήποτε κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.

1.1.2. Οι θέσεις εργασίας πρέπει να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται με εργονομικά κριτήρια, λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να μπορούν οι εργαζόμενοι να παρακολουθούν τις εργασίες που εκτελούνται στη θέση εργασίας τους.

1.1.3. Όταν στις θέσεις εργασίας υπάρχουν μεμονωμένοι εργαζόμενοι, οι εργαζόμενοι αυτοί πρέπει να έχουν την κατάλληλη παρακολούθηση ή τη δυνατότητα να διατηρούν επαφή μέσω τηλεπικοινωνιακών μέσων.

1.2. Υπεύθυνος

Κάθε χώρος εργασίας στον οποίο υπάρχουν εργαζόμενοι πρέπει να δρίσκεται συνεχώς υπό την ευθύνη υπεύθυνου, ο οποίος έχει τα προσόντα και τις ικανότητες που απαιτούνται για τα καθήκοντα αυτά, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, και ο οποίος έχει ορισθεί από τον εργοδότη.

Ο εργοδότης μπορεί να αναλαμβάνει ο ίδιος την ευθύνη για το χώρο εργασίας που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο, εφόσον έχει τα προσόντα και τις ικανότητες που απαιτούνται για τα καθήκοντα αυτά, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

1.3. Εποπτεία

Για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στη διάρκεια όλων των εκτελούμενων εργασιών, πρέπει να ασκείται εποπτεία από άτομα που έχουν τα προσόντα και τις ικανότητες που απαιτούνται για τα καθήκοντα αυτά, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, τα οποία έχουν ορισθεί από τον εργοδότη ή εξ ονόματός του και ενεργούν, εν ονόματί του.

Όταν το έγγραφο ασφαλείας και υγείας το απαιτεί, ένας επιδλέον οφείλει να μεταδίδει στις κατεχόμενες θέσεις εργασίας τουλάχιστον άπαξ για κάθε δάρδια.

Ο εργοδότης μπορεί να αναλαμβάνει ο ίδιος την εποπτεία που αναφέρεται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο, εφόσον έχει τα προσόντα και τις ικανότητες που απαιτούνται για το σκοπό αυτό, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

1.4. Εργαζόμενοι με τις απαιτούμενες ικανότητες

Σε κάθε χώρο εργασίας στον οποίο υπάρχουν εργαζόμενοι, πρέπει να υπάρχει επαρκής αριθμός εργαζομένων που διαθέτουν τις αναγκαίες ικανότητες, πείρα και κατάρτιση για να εκτελούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται.

1.5. Πληροφόρηση, καθοδήγηση και κατάρτιση

Στους εργαζομένους πρέπει να παρέχεται η αναγκαία πληροφόρηση, καθοδήγηση, κατάρτιση και μετεκπαίδευση, προκειμένου να εξασφαλίζεται η υγεία και η ασφάλειά τους.

Ο εργοδότης πρέπει να φροντίζει ώστε οι εργαζόμενοι να λαμβάνουν κατανοητές οδηγίες, ώστε να μην τίθενται σε κίνδυνο η ασφάλεια και υγεία ούτε η δική τους ούτε των άλλων εργαζομένων.

1.6. *Γραπτές οδηγίες*

Για κάθε χώρο εργασίας, πρέπει να υπάρχουν γραπτές οδηγίες με τους κανόνες που πρέπει να τηρούνται για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων και την ασφαλή χρήση του εξοπλισμού.

Στις οδηγίες αυτές, πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται πληροφορίες για τη χρήση του εξοπλισμού παροχής άμεσης δόθειας και τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης στο χώρο εργασίας ή κοντά σ' αυτόν.

1.7. *Ασφαλείς τρόποι εργασίας*

Για κάθε χώρο εργασίας ή για κάθε δραστηριότητα πρέπει να εφαρμόζονται ασφαλείς τρόποι λειτουργίας.

1.8. *Άδεια εργασίας*

Όταν το έγγραφο ασφάλειας και υγείας το επιβάλλει, πρέπει να θεσπίζεται σύστημα άδειας εργασίας για την εκτέλεση επικίνδυνων εργασιών ή ακίνδυνων συνήθως εργασιών οι οποίες μπορούν, σε συνδυασμό με άλλες ενέργειες, να προκαλέσουν σοβαρούς κινδύνους.

Η άδεια εργασίας πρέπει να εκδίδεται από υπεύθυνο πριν από την έναρξη των εργασιών και πρέπει να καθορίζει τους όρους που πρέπει να τηρούνται και τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται πριν, κατά και μετά τις εργασίες.

1.9. *Τακτικός έλεγχος των μέτρων για την ασφάλεια και την υγεία*

Ο εργοδότης πρέπει να εξετάζει τακτικά τα μέτρα που λαμβάνονται για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένου του συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας και της υγείας, προκειμένου να εξασφαλίσει την τήρηση των απαιτήσεων της οδηγίας.

2. **Μηχανολογικός και ηλεκτρολογικός εξοπλισμός και εγκαταστάσεις**2.1. *Γενικά*

Ο μηχανολογικός και ηλεκτρολογικός εξοπλισμός πρέπει να επιλέγεται, να εγκαθίσταται, να τίθεται σε λειτουργία, να λειτουργεί και να συντηρείται έτσι ώστε να λαμβάνεται δέοντως υπόψη η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις άλλες διατάξεις της παρούσας οδηγίας και των οδηγιών 89/392/ΕΟΚ ⁽¹⁾ και 89/655/ΕΟΚ ⁽²⁾.

Εάν δρίσκεται μέσα σε ζώνη στην οποία υπάρχει ή ενδέχεται να υπάρξει κίνδυνος πυρκαϊάς ή έκρηξης από ανάφλεξη αερίου, ατμών ή πτητικού υγρού, ο μηχανολογικός και ηλεκτρολογικός εξοπλισμός πρέπει να είναι κατάλληλος για χρήση στην ζώνη αυτή.

Όπου χρειάζεται, στον εξοπλισμό πρέπει να προσαρμόζονται κατάλληλες προστατευτικές διατάξεις και συστήματα ασφάλειας σε περίπτωση δόλδης.

2.2. *Ειδικές διατάξεις*

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός και εγκαταστάσεις πρέπει να έχουν επαρκή αντοχή, να μην παρουσιάζουν εμφανή κατασκευαστικά ελαττώματα και να είναι κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται.

Ο ηλεκτρολογικός εξοπλισμός και εγκαταστάσεις πρέπει να επαρκούν σε μέγεθος και ισχύ για τη χρήση για την οποία προορίζονται.

Ο μηχανολογικός και ηλεκτρολογικός εξοπλισμός πρέπει να εγκαθίσταται και να προστατεύεται έτσι ώστε να αποτρέπονται οι κίνδυνοι.

3. **Συντήρηση**3.1. *Γενική συντήρηση*

Καταρτίζεται κατάλληλο πρόγραμμα που προβλέπει τη συστηματική επιθεώρηση, τη συντήρηση και, όπου χρειάζεται, τη δοκιμή του μηχανολογικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού και εγκαταστάσεων.

Η συντήρηση, η επιθεώρηση και η δοκιμή οποιουδήποτε τμήματος της εγκατάστασης ή του εξοπλισμού πρέπει να εκτελείται από αρμόδιο πρόσωπο.

Πρέπει να συντάσσονται και να αρχειοθετούνται δέοντως δελτία επιθεωρήσεων και δοκιμών.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 183 της 29. 6. 1989, σ. 9. Οδηγία που τροποποιήθηκε από την οδηγία 91/368/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 198 της 22. 7. 1991, σ. 16).

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 13.

3.2. *Συντήρηση εξοπλισμού ασφάλειας*

Ο εξοπλισμός ασφάλειας πρέπει να συντηρείται ώστε να είναι πάντοτε έτοιμος προς χρήση και σε καλή κατάσταση.

Κατά τις εργασίες συντήρησης, πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι εκτελούμενες εργασίες.

4. **Προστασία από τους κινδύνους έκρηξης, τα επιβλαβή αέρια και τους κινδύνους πυρκαϊάς**

4.1. *Γενικά*

4.1.1. Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την ανίχνευση της παρουσίας και τη μέτρηση της συγκέντρωσης επιβλαβών ή/και δυνητικά εκρηκτικών ουσιών στην ατμόσφαιρα.

Εφόσον το έγγραφο ασφάλειας και υγείας το απαιτεί, πρέπει να προβλέπονται συσκευές παρακολούθησης για την αυτόματη και συνεχή καταγραφή των συγκεντρώσεων αερίων σε καθορισμένες θέσεις, αυτόματα συστήματα συναγερμού, συστήματα για την αυτόματη διακοπή του ρεύματος στις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις και συστήματα αυτόματης διακοπής της λειτουργίας των κινητήρων εσωτερικής καύσης.

Εφόσον προβλέπονται αυτόματα μέτρα, οι μετρούμενες τιμές πρέπει να καταγράφονται και να φυλάσσονται όπως προβλέπεται στο έγγραφο ασφάλειας και υγείας.

4.1.2. Στις ζώνες που παρουσιάζουν ειδικούς κινδύνους πυρκαϊάς ή έκρηξης απαγορεύεται το κάπνισμα.

Επίσης απαγορεύεται εκεί η χρήση γυμνής φλόγας, καθώς και η εκτέλεση εργασιών που θα μπορούσαν να παρουσιάσουν κίνδυνο ανάφλεξης, εκτός εάν λαμβάνονται κατάλληλες προφυλάξεις ώστε να προλαμβάνεται η εκδήλωση πυρκαϊάς ή έκρηξης.

4.2. *Προστασία από τους κινδύνους έκρηξης*

4.2.1. Πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την καταπολέμηση της δημιουργίας και της συσσώρευσης εκρηκτικών αερίων.

4.2.2. Εντός ζωνών όπου υπάρχει κίνδυνος έκρηξης, πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να αποτρέπεται η ανάφλεξη της εκρηκτικής ατμόσφαιρας.

4.2.3. Πρέπει να καταρτίζεται σχέδιο πρόληψης των εκρήξεων, όπου θα καθορίζονται ο απαιτούμενος εξοπλισμός και τα απαιτούμενα μέτρα.

4.3. *Προστασία από επιβλαβή αέρια*

4.3.1. Σε περίπτωση συσσώρευσης ή κινδύνου συσσώρευσης επιβλαβών ουσιών στην ατμόσφαιρα, πρέπει να λαμβάνονται τα δέοντα μέτρα:

α) για να εξασφαλίζεται η καταστολή στην πηγή ή

β) για να τις εκθλίβει στην πηγή ή να τις εξαλείφει ή

γ) για να διαλύει τις συσσωρεύσεις αυτών των ουσιών, έτσι ώστε να μην διατρέχουν κίνδυνο οι εργαζόμενοι.

Το σύστημα πρέπει να μπορεί να διασκορπίζει αυτές τις επιβλαβείς ουσίες, ώστε να μη διατρέχουν κίνδυνο οι εργαζόμενοι.

4.3.2. Με την επιφύλαξη της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ (1), και στις ζώνες όπου οι εργαζόμενοι ενδέχεται να διατρέχουν κίνδυνο να εκτεθούν σε αέρια επικίνδυνα για την υγεία τους, πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή αριθμό αναπνευστικά μηχανήματα και κατάλληλος εξοπλισμός ανάνηψης.

Στις περιπτώσεις αυτές, λαμβάνεται μέριμνα ώστε να υπάρχει συνεχώς στον χώρο εργασίας επαρκής αριθμός εργαζομένων που γνωρίζουν τη χρήση του εξοπλισμού αυτού.

Ο εξοπλισμός αυτός πρέπει να φυλάσσεται και να συντηρείται κατάλληλα.

4.3.3. Στην περίπτωση που υπάρχουν ή ενδέχεται να υπάρξουν στην ατμόσφαιρα τοξικά αέρια, πρέπει να υπάρχει διαθέσιμο σχέδιο προστασίας το οποίο να προσδιορίζει τον υπάρχοντα εξοπλισμό και τα ληφθέντα προληπτικά μέτρα.

4.4. *Προστασία από τους κινδύνους πυρκαϊάς*

4.4.1. Όπου σχεδιάζονται, κατασκευάζονται, εξοπλίζονται, τίθενται σε λειτουργία, λειτουργούν κανονικά ή συντηρούνται χώροι εργασίας, πρέπει να λαμβάνονται επαρκή μέτρα προκειμένου να αποτρέπονται η έναρξη και η εξάπλωση πυρκαϊάς από τις πηγές που προσδιορίζονται στο έγγραφο ασφάλειας και υγείας.

Λαμβάνονται μέτρα ώστε η εκδήλωση πυρκαϊάς να αντιμετωπίζεται γρήγορα και αποτελεσματικά.

(1) ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 18.

- 4.4.2. Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με κατάλληλο πυροσβεστικό εξοπλισμό και, εάν είναι αναγκαίο, με ανιχνευτές πυρκαϊάς και συστήματα συναγερμού.
- 4.4.3. Ο μη αυτόματος πυροσβεστικός εξοπλισμός πρέπει να είναι εύκολα προσπελάσιμος, απλός, στη χρήση του, και, όπου απαιτείται, να προστατεύεται από τις φθορές.
- 4.4.4. Μέσα στο χώρο εργασίας πρέπει να υπάρχει σχέδιο πυροπροστασίας το οποίο να εξηγεί λεπτομερώς τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται, σύμφωνα με τα άρθρα 3, 4, 5 και 6 της παρούσας οδηγίας, για την πρόληψη, την ανίχνευση και την αντιμετώπιση της έναρξης και της εξάπλωσης πυρκαϊών.
- 4.4.5. Ο πυροσβεστικός εξοπλισμός πρέπει να επισμαίνεται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 92/58/ΕΟΚ ⁽¹⁾.

Η σήμανση πρέπει να τίθεται σε κατάλληλα σημεία και να είναι διαρκής.

5. Εκρηκτικές ύλες και πυροδοτικοί μηχανισμοί

Η διατήρηση, η μεταφορά και η χρησιμοποίηση εκρηκτικών υλών και πυροδοτικών μηχανισμών πρέπει να εκτελούνται από δέοντως εξουσιοδοτημένα αρμόδια άτομα.

Οι ενέργειες αυτές πρέπει να οργανώνονται και να εκτελούνται με τρόπο τέτοιο, ώστε να προλαμβάνεται κάθε κίνδυνος για τους εργαζομένους.

6. Διάδρομοι κυκλοφορίας

- 6.1. Η πρόσβαση στους χώρους εργασίας πρέπει να μπορεί να γίνεται ακίνδυνα, η δε εκκένωσή τους με ταχύτητα και πλήρη ασφάλεια, σε περίπτωση ανάγκης.
- 6.2. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας, στους οποίους περιλαμβάνονται και τα κλιμακοστάσια, οι μόνιμες σκάλες και οι αποβάθρες και εξέδρες φόρτωσης, πρέπει να υπολογίζονται, να σχεδιάζονται και να τοποθετούνται έτσι ώστε οι πεζοί ή τα οχήματα να μπορούν να τις χρησιμοποιούν εύκολα, με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους, χωρίς να διατρέχουν κίνδυνο οι εργαζόμενοι που απασχολούνται κοντά σε αυτούς τους διαδρόμους κυκλοφορίας.
- 6.3. Ο υπολογισμός των διαστάσεων των διαδρόμων κυκλοφορίας προσώπων ή/και εμπορευμάτων πρέπει να γίνεται με βάση τον αναμενόμενο αριθμό χρηστών και το είδος της επιχείρησης.
- Εάν χρησιμοποιούνται μεταφορικά μέσα σε αυτούς τους διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να προβλέπεται ικανή απόσταση ασφαλείας για τους πεζούς.
- 6.4. Οι διάδρομοι κυκλοφορίας που προορίζονται για οχήματα πρέπει να δρίσκονται σε ικανή απόσταση από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.
- 6.5. Για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων, πρέπει να τοποθετείται, σε εμφανές σημείο, το σχεδιάγραμμα των διαδρόμων κυκλοφορίας και πρόσδεσης.
- 6.6. Εάν στους χώρους εργασίας εισέρχονται οχήματα ή μηχανήματα, πρέπει να καθορίζονται οι αναγκαίοι κανόνες κυκλοφορίας.

7. Εξωτερικοί χώροι εργασίας

- 7.1. Οι θέσεις εργασίας, οι διάδρομοι κυκλοφορίας και άλλες θέσεις ή εγκαταστάσεις στο ύπαιθρο, που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται από εργαζομένους κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων τους, πρέπει να σχεδιάζονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η κυκλοφορία πεζών και οχημάτων να μπορεί να γίνεται κατά ασφαλή τρόπο.
- 7.2. Οι χώροι εργασίας που δρίσκονται στο ύπαιθρο πρέπει να φωτίζονται ικανοποιητικά με τεχνητό φωτισμό, εφόσον το φως της ημέρας δεν αρκεί.
- 7.3. Εάν οι εργαζόμενοι απασχολούνται σε εξωτερικές θέσεις εργασίας, οι θέσεις αυτές εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να διευθετούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι εργαζόμενοι:
- α) να προστατεύονται από τις ατμοσφαιρικές επιρροές, και, εάν χρειάζεται, από την πτώση αντικειμένων·
 - β) να μην είναι εκτεθειμένοι σε επιβλαβή ηχητικά επίπεδα, ούτε σε επιβλαβή εξωτερική επίδραση (π.χ. αέρια, ατμούς, σκόνη)·
 - γ) να μπορούν να απομακρυνθούν γρήγορα από τη θέση εργασίας τους σε περίπτωση κινδύνου ή να μπορούν να λάβουν γρήγορα δοθήθεια·
 - δ) να μην κινδυνεύουν να γλιστρήσουν ή να πέσουν.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 245 της 26. 8. 1992, σ. 23.

8. Επικίνδυνες ζώνες

- 8.1. Οι επικίνδυνες ζώνες πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.
- 8.2. Εάν οι χώροι εργασίας περιλαμβάνουν επικίνδυνες ζώνες λόγω της φύσεως της εργασίας που ενέχει κινδύνους, μεταξύ άλλων κίνδυνο πτώσης των εργαζομένων ή κίνδυνο από την πτώση αντικειμένων, οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι εφοδιασμένοι, στο μέτρο του δυνατού, με σύστημα που να εμποδίζει την είσοδο, στις ζώνες αυτές, εργαζομένων που δεν έχουν τη σχετική άδεια.
- 8.3. Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων που έχουν άδεια εισόδου στις επικίνδυνες ζώνες.

9. Οδοί και έξοδοι κινδύνου

- 9.1. Σε περίπτωση κινδύνου, οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι δυνατόν να απομακρυνθούν από όλους τους χώρους εργασίας το γρηγορότερο και ασφαλέστερο δυνατό.
- 9.2. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να παραμένουν ελεύθερες και να οδηγούν από το συντομότερο δρόμο στο ύπαιθρο ή σε ασφαλή χώρο, σε ασφαλές σημείο συγκέντρωσης ή ασφαλή σταθμό εκκένωσης.
- 9.3. Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από τη χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις των χώρων εργασίας, καθώς και από τον μέγιστο αριθμό ατόμων που μπορεί να είναι παρόντα σε αυτούς.
- 9.4. Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.
Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλείνουν με τρόπο που να μην μπορεί να τις ανοίξει εύκολα και αμέσως κάθε άτομο που θα χρειαστεί τυχόν να τις χρησιμοποιήσει σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
- 9.5. Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να κλειδώνονται.
Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου καθώς και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε αυτούς, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ούτως ώστε να είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν απροσκόπτως ανά πάσα στιγμή.
- 9.6. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου που απαιτούν φωτισμό, πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα φωτισμού ασφαλείας με επαρκή ένταση, για την περίπτωση βλάβης του φωτισμού.
- 9.7. Οι ειδικές οδοί και έξοδοι κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 92/58/ΕΟΚ.

10. Μέσα εκκένωσης και διάσωσης

- 10.1. Οι εργαζόμενοι πρέπει να εκπαιδεύονται στις κατάλληλες ενέργειες που πρέπει να γίνονται σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
- 10.2. Ο εξοπλισμός διάσωσης, έτοιμος προς χρήση, πρέπει να ευρίσκεται σε κατάλληλες θέσεις, εύκολα προσπελάσιμες, και να επισημαίνεται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 92/58/ΕΟΚ.

11. Ασκήσεις ασφάλειας

Σε όλους τους χώρους εργασίας που συνήθως είναι επανδρωμένοι, πρέπει να γίνονται τακτικά ασκήσεις ασφάλειας.

Σκοπός των ασκήσεων είναι, ιδίως, η εκπαίδευση και ο έλεγχος της ικανότητας των εργαζομένων, στους οποίους έχουν ανατεθεί, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, συγκεκριμένα καθήκοντα που απαιτούν χρήση, χειρισμό ή λειτουργία των σωστικών εξοπλισμών.

Ενδεχομένως, οι εργαζόμενοι πρέπει επίσης να μπορούν να ασκούνται στη χρήση, το χειρισμό ή τη λειτουργία αυτού του εξοπλισμού.

12. Εξοπλισμός πρώτων βοηθειών

- 12.1. Παντού, όπου οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν, πρέπει να προβλέπεται εξοπλισμός πρώτων βοηθειών, προσαρμοσμένος στην ασκούμενη δραστηριότητα.

Ο εξοπλισμός αυτός πρέπει να επισημαίνεται κατάλληλα και να είναι ευπρόσitos.

- 12.2. Όταν το μέγεθος του χώρου εργασίας, ο τύπος της δραστηριότητας που ασκείται εκεί και η συχνότητα των ατυχημάτων το απαιτούν, πρέπει να προβλέπονται ένας ή περισσότεροι χώροι πρώτων βοηθειών.

Μέσα στους χώρους αυτούς, πρέπει να είναι τοποθετημένες, σε εμφανή θέση, οδηγίες για την παροχή πρώτων βοηθειών σε περίπτωση ατυχήματος.

- 12.3. Οι χώροι πρώτων βοηθειών πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικό πρώτων βοηθειών. Τα φορεία πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση στους χώρους αυτούς.

Στους χώρους πρώτων βοηθειών τοποθετούνται σήματα σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 92/58/ΕΟΚ.

- 12.4. Υλικό πρώτων βοηθειών πρέπει επίσης να υπάρχει παντού όπου αυτό απαιτείται από τις συνθήκες εργασίας.

Το υλικό αυτό πρέπει να είναι ευπρόσιτο και κατάλληλα επισημασμένο.

- 12.5. Στη χρήση του υπάρχοντος εξοπλισμού πρώτων βοηθειών πρέπει να έχει εκπαιδευτεί ικανός αριθμός εργαζομένων.

13. Φυσικός και τεχνητός φωτισμός

- 13.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν παντού επαρκή φωτισμό ώστε να εξασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων.

- 13.2. Οι χώροι εργασίας πρέπει στο μέτρο του δυνατού, να διαθέτουν επαρκή φυσικό φωτισμό και να είναι εφοδιασμένοι, λαμβανομένων υπόψη των κλιματολογικών συνθηκών, με εγκατάσταση που να επιτρέπει κατάλληλο τεχνητό φωτισμό ώστε να προστατεύεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων.

- 13.3. Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων εργασίας και των διαδρόμων επικοινωνίας πρέπει να είναι τοποθετημένες κατά τρόπον ώστε ο προβλεπόμενος τύπος φωτισμού να μην ενέχει κίνδυνο ατυχήματος για τους εργαζόμενους.

- 13.4. Οι χώροι εργασίας μέσα στους οποίους οι εργαζόμενοι εκτίθενται σε κινδύνους σε περίπτωση δάδης του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με εφεδρικό φωτισμό ικανοποιητικής έντασης.

Όταν αυτό δεν είναι δυνατό, οι εργαζόμενοι πρέπει να διαθέτουν ατομικό εξοπλισμό φωτισμού.

14. Εξοπλισμός υγιεινής

14.1. Αποδυτήρια και ερμάρια για τα ενδύματα

- 14.1.1. Πρέπει να τίθενται στη διάθεση των εργαζομένων κατάλληλα αποδυτήρια εφόσον αυτοί πρέπει να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας και εφόσον δεν είναι δυνατόν, για λόγους υγιεινής ή ευπρέπειας, να τους ζητείται να αλλάζουν σε άλλο χώρο.

Τα αποδυτήρια πρέπει να έχουν εύκολη προσπέλαση, επαρκή χώρο και να είναι εφοδιασμένα με καθίσματα.

- 14.1.2. Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι ικανοποιητικών διαστάσεων και να διαθέτουν εξοπλισμό ο οποίος να επιτρέπει σε κάθε εργαζόμενο να κλειδώνει τα ενδύματά του κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Εάν οι συνθήκες το απαιτούν (π.χ. επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι) πρέπει να υπάρχουν χωριστά ερμάρια για τον ψατισμό εργασίας και για την πολιτική περιβολή των εργαζομένων.

Πρέπει να προβλέπεται εξοπλισμός με τον οποίο κάθε εργαζόμενος θα μπορεί να στεγνώνει τα ρούχα εργασίας του.

- 14.1.3. Πρέπει να υπάρχουν χωριστά αποδυτήρια ή να προβλέπεται χωριστή χρήση τους από τους άνδρες και τις γυναίκες.

- 14.1.4. Όταν δεν χρειάζονται αποδυτήρια κατά την έννοια του σημείου 14.1.1, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει χώρο εναπόθεσης των ενδυμάτων του.

14.2. Ντους και νιπτήρες

- 14.2.1. Πρέπει να προβλέπονται λουτρά (ντους) κατάλληλα και σε επαρκή αριθμό για τους εργαζόμενους, εάν αυτό απαιτείται από τη φύση της εργασίας ή για λόγους υγιεινής.

Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για χωριστά ντους ανδρών και γυναικών, ή για χωριστή χρήση αυτών των ντους.

- 14.2.2. Οι διαστάσεις των ντους πρέπει να επιτρέπουν σε κάθε εργαζόμενο να πλένεται απρόσκοπτα κάτω από κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

Τα ντους πρέπει να έχουν ζεστό και κρύο νερό.

- 14.2.3. Στην περίπτωση που δεν απαιτούνται ντους κατά την έννοια του σημείου 14.2.1 πρώτο εδάφιο, πρέπει να προβλέπονται σε επαρκή αριθμό κατάλληλοι νιπτήρες με ζεστό και κρύο νερό κοντά στις θέσεις εργασίας και τα αποδυτήρια.
- Όταν λόγοι ευπρεπείας το απαιτούν, πρέπει να προβλέπονται χωριστοί νιπτήρες για άνδρες και γυναίκες ή χωριστή χρήση των νιπτήρων.
- 14.3. *Αποχωρητήρια και νιπτήρες*
- Κοντά στις θέσεις εργασίας, τους χώρους ανάπαυσης, τα αποδυτήρια και τα ντους ή τους νιπτήρες πρέπει να υπάρχει, σε χωριστή εγκατάσταση, επαρκής αριθμός αποχωρητηρίων και νιπτήρων προς χρήση των εργαζομένων.
- Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για χωριστά αποχωρητήρια για άνδρες και γυναίκες ή για χωριστή χρήση των αποχωρητηρίων.
- Όσον αφορά τις υπόγειες εξορυκτικές διομηχανίες, ο εξοπλισμός υγιεινής που αναφέρεται στο παρόν σημείο μπορεί να βρίσκεται στην επιφάνεια.
15. **Αποθέσεις εκδολάδων και λοιποί χώροι απόθεσης**
- Οι αποθέσεις εκδολάδων, σκωριών, αδρανών καταλοίπων και οι λοιποί χώροι απόθεσης καθώς και οι λεκάνες καθίζησης πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται, να διαμορφώνονται και να συντηρούνται έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η σταθερότητά τους καθώς και η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων.
16. **Βοηθητικές εγκαταστάσεις επιφάνειας (ειδικές συμπληρωματικές διατάξεις)**
- 16.1. *Σταθερότητα και στερεότητα*
- Οι χώροι εργασίας πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται, να εγκαθίστανται, να λειτουργούν, να επιτηρούνται και να συντηρούνται έτσι ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις αναμενόμενες εξωτερικές καταπονήσεις.
- Η δομή και η στερεότητα των χώρων εργασίας πρέπει να αντιστοιχούν στον τύπο της χρήσης τους.
- 16.2. *Δάπεδα, τοίχοι, οροφές και στέγες των χώρων*
- 16.2.1. Τα δάπεδα των χώρων πρέπει να μην παρουσιάζουν επικίνδυνες ανωμαλίες, τρύπες ή κεκλιμένα επίπεδα· πρέπει δε να είναι σταθερά, στερεά και αντισιοτισθητικά.
- Οι χώροι εργασίας στους οποίους υπάρχουν θέσεις εργασίας, πρέπει να διαθέτουν επαρκή θερμομόωση, ανάλογα με τον τύπο της επιχείρησης και τη σωματική δραστηριότητα των εργαζομένων.
- 16.2.2. Οι επιφάνειες των δαπέδων, των τοίχων και των οροφών στους χώρους, πρέπει να μπορούν να υφίστανται συνήθη ή εις βάθος καθαρισμό προκειμένου να επιτυγχάνονται κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.
- 16.2.3. Τα διαφανή ή διαφώτιστα τοιχώματα, και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλωτά τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα σε χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και διαδρόμους κυκλοφορίας, πρέπει να επιστημαίνονται ευκρινώς και να κατασκευάζονται από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματά τους.
- 16.2.4. Η πρόσβαση σε στέγες κατασκευασμένες από υλικά ανεπαρκούς αντοχής μπορεί να επιτρέπεται μόνον όταν παρέχεται εξοπλισμός που επιτρέπει την ασφαλή εκτέλεση της εργασίας.
- 16.3. *Διαστάσεις και όγκος αέρα των χώρων — Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας*
- 16.3.1. Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια, ύψος και όγκο αέρα που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία ή την ευεξία τους.
- 16.3.2. Οι διαστάσεις της ελεύθερης επιφάνειας της θέσης εργασίας πρέπει να υπολογίζονται έτσι ώστε ο εργαζόμενος να έχει αρκετή ελευθερία κίνησης για τις δραστηριότητές του και να μπορεί να εκτελεί την εργασία του με πλήρη ασφάλεια.
- 16.4. *Παράθυρα και φεγγίτες*
- 16.4.1. Τα παράθυρα, φεγγίτες και συστήματα αερισμού που φέρουν μηχανισμούς ανοίγματος, ρύθμισης και στερέωσης, πρέπει να κατασκευάζονται κατά τρόπο ώστε η λειτουργία τους να είναι απολύτως ασφαλής.
- Πρέπει να είναι τοποθετημένα σε κατάλληλα σημεία, ώστε όταν είναι ανοιχτά, να μην αποτελούν κίνδυνο για τους εργαζομένους.
- 16.4.2. Τα παράθυρα και οι φεγγίτες πρέπει να μπορούν να καθαρίζονται χωρίς κίνδυνο.

16.5. *Θύρες και πύλες*

16.5.1. Η θέση, ο αριθμός, τα υλικά κατασκευής και οι διαστάσεις των θυρών και των πυλών καθορίζονται με βάση τη φύση και τη χρήση των εσωτερικών ή εξωτερικών χώρων.

16.5.2. Στις διαφανείς θύρες πρέπει να τοποθετείται επισήμανση, σε ύψος οφθαλμών.

16.5.3. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν και προς τις δύο κατευθύνσεις πρέπει να είναι διαφανείς ή να έχουν διαφανή φατνώματα.

16.5.4. Εάν οι διαφανείς ή διαφώτιστες επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από θραύσματα, οι παραπάνω επιφάνειες πρέπει να προστατεύονται από τις κρούσεις.

16.5.5. Οι συρόμενες πόρτες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να δγαίνουν ξαφνικά από τις τροχιές τους και να πέφτουν.

16.5.6. Οι θύρες και οι πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να πέφτουν ξαφνικά.

16.5.7. Οι θύρες που βρίσκονται στις οδούς διαφυγής πρέπει να επισημαίνονται κατάλληλα.

Οι θύρες αυτές πρέπει να μπορούν αν ανοίγουν ανά πάσα στιγμή από το εσωτερικό χωρίς ειδική δοθεία.

Όταν στους χώρους εργασίας βρίσκονται άνθρωποι, οι θύρες πρέπει να μπορούν να ανοίγουν.

16.5.8. Πολύ κοντά στις πύλες που προορίζονται, κυρίως, για την κυκλοφορία οχημάτων πρέπει να υπάρχουν, όταν η διέλευση των πεζών δεν είναι ασφαλής, θύρες κυκλοφορίας των πεζών, που πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι διαρκώς ελεύθερες.

16.5.9. Οι μηχανοκίνητες θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχημάτων για τους εργαζομένους.

Οι θύρες αυτές πρέπει να είναι εφοδιασμένες με ευπρόσιτα συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να εντοπίζονται εύκολα και να μπορούν επίσης να ανοίγουν με το χέρι, εκτός εάν ανοίγουν αυτόματα σε περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος.

16.6. *Εξαερισμός κλειστών χώρων εργασίας*

16.6.1. Στους κλειστούς χώρους εργασίας πρέπει να υπάρχει επαρκής καθαρός αέρας, λαμβανομένων υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας των οποία καταβάλλουν οι εργαζόμενοι.

Εάν χρησιμοποιείται εγκατάσταση τεχνητού εξαερισμού, πρέπει να διατηρείται σε κατάσταση καλής λειτουργίας.

Πρέπει να υπάρχει σύστημα ελέγχου που να προειδοποιεί σε ενδεχόμενη περίπτωση δόλη, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για την υγεία των εργαζομένων.

16.6.2. Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού, πρέπει να λειτουργούν κατά τρόπον ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα αέρα.

Οι αποθέσεις και ρύποι που ενδέχεται να συνεπάγονται άμεσο κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω ρύπανσης της ατμόσφαιρας που εισπνεύουν, πρέπει να απομακρύνονται γρήγορα.

16.7. *Θερμοκρασία των χώρων*

16.7.1. Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού κατά το χρόνο εργασίας, λαμβανομένων υπόψη των εφαρμοζόμενων μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας που καταβάλλουν οι εργαζόμενοι.

16.7.2. Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, των χώρων διαμονής του προσωπικού επιφυλακής, των εγκαταστάσεων υγιεινής, των καντίνων καθώς και των χώρων παροχής πρώτων βοηθειών, πρέπει να ανταποκρίνεται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών.

16.7.3. Τα παράθυρα, οι φεγγίτες και τα γυάλινα τοιχώματα πρέπει να επιτρέπουν την αποφυγή υπερβολικού ηλιασμού των χώρων εργασίας, λαμβανομένων υπόψη του είδους της εργασίας και της φύσης του χώρου εργασίας.

16.8. *Χώροι ανάπαυσης*

16.8.1. Αν το επιβάλλει η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων, ιδίως λόγω του είδους της ασκούμενης δραστηριότητας ή διότι το προσωπικό υπερβαίνει έναν ορισμένο αριθμό, οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους ένα χώρο ανάπαυσης εύκολα προσπελάσιμο.

Η παρούσα διάταξη δεν εφαρμόζεται εφόσον το προσωπικό εργάζεται σε γραφεία ή σε παρόμοιους χώρους εργασίας, οι οποίοι προσφέρουν τις ίδιες δυνατότητες ανάπαυσης στη διάρκεια του διαλείμματος.

16.8.2. Οι χώροι ανάπαυσης πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να είναι εφοδιασμένοι με τραπέζια και καθίσματα με ράχη σε αριθμό ανάλογο με τον αριθμό των εργαζομένων.

16.8.3. Στους χώρους ανάπαυσης, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών από την ενόχληση που προκαλεί ο καπνός.

- 16.8.4. Εφόσον προβλέπονται τακτικές και συχνές διακοπές της εργασίας και δεν υπάρχουν χώροι ανάπαυσης, πρέπει να τίθενται στη διάθεση του προσωπικού άλλοι χώροι παραμονής κατά τη διάρκεια της διακοπής της εργασίας, όπου το επιβάλλει η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων.
- Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών στους χώρους αυτούς από την ενόχληση που προκαλεί ο καπνός.
17. **Έγκυες γυναίκες και θηλάζουσες μητέρες**
- Οι έγκυες γυναίκες και οι θηλάζουσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.
18. **Μειονεκτούντες εργαζόμενοι**
- Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι ειδικές ανάγκες των μειονεκτούντων εργαζομένων.
- Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, στις θύρες, τους διαδρόμους επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα λουτρά (ντους), τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούνται ή καταλαμβάνονται απευθείας από μειονεκτούντες εργαζομένους.

ΤΜΗΜΑ Β

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

1. **Γενικά**
- 1.1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2, ο εργοδότης, ο οποίος, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, είναι υπεύθυνος για το χώρο εργασίας που καλύπτεται από το παρόν τμήμα Β, πράττει τα δέοντα ώστε το έγγραφο ασφάλειας και υγείας να αποδεικνύει ότι έχουν ληφθεί όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, τόσο υπό κανονικές όσο και υπό κρίσιμες συνθήκες.
- 1.2. Το έγγραφο ασφάλειας και υγείας πρέπει να ενημερώνεται τακτικά και να είναι διαθέσιμο στο χώρο εργασίας.
- Οι εργασίες πρέπει να εκτελούνται σύμφωνα με το έγγραφο ασφάλειας και υγείας.
2. **Εκμετάλλευση**
- 2.1. Οι εργασίες πρέπει να προγραμματίζονται με συνεκτίμηση των σημείων του εγγράφου ασφάλειας και υγείας όσον αφορά τους κινδύνους καθιζήσεων ή κατολισθήσεων του εδάφους.
- Πρέπει, λοιπόν, να καθορίζεται προληπτικά, το ύψος και η κλίση των μετώπων εκσκαφής και εκμετάλλευσης σε συνάρτηση με τη φύση και τη σταθερότητα του εδάφους καθώς και με τις μεθόδους εκμετάλλευσης.
- 2.2. Οι δαμίδες και οι οδοί κυκλοφορίας πρέπει να εμφανίζουν σταθερότητα προσαρμοσμένη στα εκεί χρησιμοποιούμενα μηχανήματα.
- Οι δαμίδες και οι οδοί αυτές πρέπει να διαμορφώνονται και να συντηρούνται με τρόπο ώστε τα μηχανήματα να κυκλοφορούν με κάθε ασφάλεια.
- 2.3. Πριν από την έναρξη ή την επανάληψη των εργασιών, τα μέτωπα εκσκαφής και εκμετάλλευσης που υπέρκεινται των εργοταξίων ή των οδών κυκλοφορίας πρέπει να ελέγχονται ώστε να είναι δέδαιο ότι δεν υπάρχουν όγκοι ή ασταθή πετρώματα.
- Το ξεσκάρωμα των πρανών πρέπει να εκτελείται εφόσον χρειάζεται.
- 2.4. Κατά την υποσκαφή μετώπου ή σωρών εξορυγμένου υλικού δεν πρέπει να δημιουργούνται συνθήκες αστάθειας.

ΤΜΗΜΑ Γ

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΟΓΕΙΕΣ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ

1. **Γενικά**
- 1.1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 3 παράγραφος 2, ο εργοδότης, ο οποίος, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, είναι υπεύθυνος για το χώρο εργασίας που καλύπτεται από το παρόν τμήμα Γ, πράττει τα δέοντα ώστε το έγγραφο ασφάλειας και υγείας να αποδεικνύει ότι έχουν ληφθεί όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων, τόσο υπό κανονικές όσο και υπό κρίσιμες συνθήκες.

- 1.2. Το έγγραφο ασφάλειας και υγείας πρέπει να ενημερώνεται κατά διαστήματα και να είναι διαθέσιμο στον χώρο εργασίας.

Οι εργασίες πρέπει να εκτελούνται σύμφωνα με το έγγραφο ασφάλειας και υγείας.

2. Σχέδια υπόγειων εργασιών

- 2.1. Πρέπει να εκπονούνται σχέδια υπόγειων εργασιών σε κλίμακα που ενδείκνυται για μια σαφή παρουσίαση.

Εκτός από τις στοές και τις εργασίες εκμετάλλευσης, τα σχέδια πρέπει να εμφανίζουν τα γνωστά στοιχεία που ενδέχεται να επηρεάσουν την εκμετάλλευση και την ασφάλειά της.

Η πρόσβαση στα σχέδια πρέπει να είναι εύκολη και η φύλαξή τους πρέπει να γίνεται όσο χρονικό διάστημα απαιτείται για την ασφάλεια.

- 2.2. Τα σχέδια υπόγειων εργασιών πρέπει να ενημερώνονται κατά διαστήματα και να είναι διαθέσιμα στο χώρο εργασίας.

3. Εξοδοι

Κάθε υπόγεια εκμετάλλευση πρέπει να διαθέτει πρόσβαση στην επιφάνεια μέσω τουλάχιστον δύο ξεχωριστών εξόδων, στέρεα κατασκευασμένων, και εύκολα προσπελάσιμων από τους εργαζομένους στα υπόγεια.

Όταν η κυκλοφορία μέσω των εν λόγω εξόδων απαιτεί σημαντική προσπάθεια από τους εργαζομένους, οι εξοδοι αυτές πρέπει να είναι εξοπλισμένες με μηχανικά μέσα μεταφοράς των εργαζομένων.

4. Έργα

Τα έργα, όπου εκτελούνται υπόγειες εργασίες, πρέπει να κατασκευάζονται, να χρησιμοποιούνται, να εξοπλίζονται και να συντηρούνται με τέτοιο τρόπο που οι εργαζόμενοι να μπορούν να εργάζονται και να κυκλοφορούν εκεί με όσο το δυνατόν μικρότερο κίνδυνο.

Οι στοές πρέπει να διαθέτουν επισήμανση ώστε να διευκολύνεται ο προσανατολισμός των εργαζομένων.

5. Μεταφορές

- 5.1. Οι εγκαταστάσεις μεταφοράς πρέπει να διευθετούνται, να λειτουργούν και να συντηρούνται έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων που τις χειρίζονται, τις χρησιμοποιούν ή που βρίσκονται κοντά τους.

- 5.2. Η μεταφορά των εργαζομένων με μηχανοκίνητα μέσα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο κατάλληλης διαρρύθμισης και ειδικών γραπτών οδηγιών.

6. Υποστύλωση και σταθερότητα των εδαφών

Αφού γίνει η διάνοιξη, πρέπει να τοποθετείται υποστύλωση όσο το δυνατόν πιο σύντομα, εκτός αν η σταθερότητα των εδαφών δεν το απαιτεί όσον αφορά την ασφάλεια των εργαζομένων. Η εν λόγω υποστύλωση πρέπει να κατασκευάζεται σύμφωνα με γραπτά σχήματα και οδηγίες.

Τα εργοτάξια στα οποία έχουν πρόσβαση οι εργαζόμενοι πρέπει να επιθεωρούνται τακτικά από την άποψη σταθερότητας των εδαφών, και η υποστύλωση πρέπει να συντηρείται αναλόγως.

7. Αερισμός

- 7.1. Όλα τα υπόγεια εργοτάξια, στα οποία επιτρέπεται η είσοδος, πρέπει να αερίζονται με κατάλληλο τρόπο.

Πρέπει να προβλέπεται μόνιμος αερισμός για να διατηρούνται, με επαρκές περιθώριο ασφάλειας:

- υγιεινή ατμόσφαιρα,
- ατμόσφαιρα όπου ελέγχονται οι κίνδυνοι έκρηξης και αναπνεόμενου κονιορτού,
- ατμόσφαιρα όπου οι συνθήκες εργασίας να είναι κατάλληλες κατά τη διάρκεια της εργασίας, με συνεκτίμηση των εφαρμοζόμενων μεθόδων εργασίας και της σωματικής καταπόνησης των εργαζομένων.

- 7.2. Όταν ο φυσικός αερισμός δεν επιτρέπει την τήρηση των απαιτήσεων του σημείου 7.1, ο κύριος αερισμός πρέπει να εξασφαλίζεται με έναν ή περισσότερους μηχανικούς ανεμιστήρες.

Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται σταθερός και συνεχής αερισμός.

Η υποπίεση των κύριων ανεμιστήρων πρέπει να ελέγχεται συνεχώς και πρέπει να προβλέπεται αυτόματος συναγερμός για να ειδοποιεί για τις απρόδλεπτες διακοπές.

- 7.3. Η περιοδική μέτρηση των παραμέτρων αερισμού πρέπει να καταγράφεται.

Πρέπει να εκπονείται, να ενημερώνεται τακτικά και να είναι διαθέσιμο στο χώρο εργασίας σχέδιο αερισμού με τα βασικά στοιχεία για τον αερισμό.

8. Ορυχεία με μεθάνιο

- 8.1. Θεωρείται μεθανιούχος ο υπόγειος τόπος εξόρυξης μέσα στον οποίο ενδέχεται να εκλυθεί μεθάνιο σε ποσότητα που δεν αποκλείει τον κίνδυνο δημιουργίας εκρηκτικής ατμόσφαιρας.

- 8.2. Ο κύριος αερισμός πρέπει να εξασφαλίζεται με έναν ή περισσότερους μηχανικούς ανεμιστήρες.

- 8.3. Η εκμετάλλευση πρέπει να γίνεται με συνεκτίμηση της έκλυσης μεθανίου.

Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για να μειώνονται, στο μέτρο του δυνατού, οι κίνδυνοι που οφείλονται στο μεθάνιο.

- 8.4. Ο δευτερεύων αερισμός πρέπει να περιορίζεται στις προπαρασκευαστικές εργασίες της εκμετάλλευσης και στις εργασίες καθαίρεσης, καθώς και στους χώρους που συνδέονται απευθείας με το ρεύμα του κύριου αερισμού.

Τα εργοτάξια εκμετάλλευσης δεν επιτρέπεται να αερίζονται με δευτερεύοντα αερισμό, εκτός αν έχουν ληφθεί κατάλληλα συμπληρωματικά μέτρα που να εξασφαλίζουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

- 8.5. Τα μέτρα αερισμού που αναφέρονται στο σημείο 7.3 πρέπει να συμπληρώνονται με ελέγχους της περιεκτικότητας σε μεθάνιο.

Όταν το απαιτεί το έγγραφο ασφαλείας και υγείας, στα σημεία επιστροφής του αέρα των εργοταξίων μηχανικής εξόρυξης και αποκομιδής με τη δαρύνητα καθώς και στη ζώνη μετώπου των εργοταξίων μηχανικής διάνοιξης με τυφλή στοά, πρέπει να ελέγχεται διαρκώς η περιεκτικότητα σε μεθάνιο.

- 8.6. Στα ορυχεία με μεθάνιο επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται μόνον εκρηκτικές ύλες και πυροδοτικοί μηχανισμοί που προβλέπονται ειδικά γι' αυτή τη χρήση.

- 8.7. Οι διατάξεις του σημείου 5.1.2 του τμήματος Α, αντικαθίστανται από τα ακόλουθα:

— απαγορεύεται το κάπνισμα, η κατοχή καπνού για κάπνισμα και κάθε αντικειμένου που παρέχει φωτιά,

— δεν επιτρέπεται να εκτελούνται εργασίες με φλόγιστρο, συγκολλητικό μηχάνημα ή άλλα παρόμοια μηχανήματα παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αφού λαμβάνονται ειδικά μέτρα τα οποία εγγυώνται την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

9. Ορυχεία ή λατομεία με εύφλεκτο κονιορτό

- 9.1. Τα ανθρακωρυχεία θεωρούνται ως ορυχεία με εύφλεκτο κονιορτό, εκτός αν το έγγραφο ασφαλείας και υγείας δείχνει ότι καμία φλέβα υπό εκμετάλλευση δεν περιέχει κονιορτό ικανό να προκαλέσει έκρηξη.

- 9.2. Στα ορυχεία με εύφλεκτο κονιορτό, οι διατάξεις των σημείων 8.6 και 8.7 του παρόντος τμήματος Γ εφαρμόζονται *mutatis mutandis*.

- 9.3. Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τη μείωση των εναποθέσεων εύφλεκτου κονιορτού και για την απομάκρυνση και εξουδετέρωσή του ή την παγίδευσή του.

- 9.4. Η διάδοση έκρηξης εύφλεκτου κονιορτού ή/και μεθανίου, που μπορεί να προκαλέσει άλλη έκρηξη εύφλεκτου κονιορτού πρέπει να περιορίζεται μέσω συστήματος ανασχετικών φραγμάτων.

Η θέση των ανασχετικών φραγμάτων πρέπει να καθορίζεται σε τακτικά ενημερωνόμενο έγγραφο που πρέπει να είναι διαθέσιμο στο χώρο εργασίας.

10. **Ακαριαία έκλυση αερίων, διάρρηξη πετρώματος και είσοδος νερών**
- 10.1. Στις ζώνες όπου ενδέχεται να υπάρξει ακαριαία έκλυση αερίων με ή χωρίς εκτόξευση μεταλλεύματος ή πετρώματος, διάρρηξη πετρώματος ή είσοδος νερών πρέπει να εκπονείται πρόγραμμα εκμετάλλευσης το οποίο να ακολουθείται με τον κατάλληλο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται, στο μέτρο του δυνατού, ένα ασφαλές σύστημα εργασίας καθώς και η προστασία των εργαζομένων.
- 10.2. Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την αναγνώριση των επικίνδυνων ζωνών, για την προστασία των εργαζομένων που απασχολούνται στα έργα που προχωρούν ή εκτελούνται προς τις ζώνες αυτές και για τον έλεγχο των κινδύνων.
11. **Πυρκαγιές, αυταναφλέξεις και πυρακτώσεις**
- 11.1. Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την πρόληψη, και ενδεχομένως, έγκαιρη ανίχνευση των πυρακτώσεων.
- 11.2. Η χρησιμοποίηση καύσιμων υλικών στις υπόγειες εργασίες πρέπει να περιορίζεται στην αυστηρά αναγκαία ποσότητα.
- 11.3. Όταν είναι αναγκαία η χρήση υδραυλικών υγρών (υγρών για τη μετάδοση μηχανικής υδροστατικής ή/και υδροκινητικής ενέργειας), πρέπει να χρησιμοποιούνται, στο μέτρο του δυνατού, δυσκόλως αναφλεγόμενα υγρά για να προβληθεί ο κίνδυνος πυρκαγιάς και εξάπλωσής της.
- Τα υδραυλικά υγρά πρέπει να πληρούν τις προδιαγραφές και τις συνθήκες δοκιμής όσον αφορά την αντίσταση κατά του πυρός, καθώς και υγειονομικά κριτήρια.
- Όταν χρησιμοποιούνται υδραυλικά υγρά τα οποία δεν πληρούν τις προδιαγραφές, τις συνθήκες και τα κριτήρια που αναφέρονται στο δεύτερο εδάφιο, πρέπει να λαμβάνονται συμπληρωματικές προφυλάξεις για να προληφθεί ο αυξημένος κίνδυνος πυρκαγιάς και εξάπλωσής της.
12. **Μέτρα προφύλαξης όσον αφορά την απομάκρυνση των εργαζομένων**
- Για να έχουν τη δυνατότητα να απομακρυνθούν ασφαλώς, οι εργαζόμενοι πρέπει, ανάλογα με τον ενδεχόμενο κίνδυνο, να διαθέτουν ατομικές αναπνευστικές συσκευές προστασίας, τις οποίες πρέπει να διατηρούν συνεχώς κοντά τους.
- Οι εργαζόμενοι εκπαιδεύονται στη χρήση τους.
- Οι συσκευές αυτές παραμένουν στο ορυχείο, η δε καλή τους κατάσταση πρέπει να ελέγχεται τακτικά.
13. **Φωτισμός**
- Οι διατάξεις του σημείου 14 του τμήματος Α αντικαθίστανται από τα ακόλουθα:
- οι εργαζόμενοι πρέπει να διαθέτουν ατομική λυχνία, κατάλληλη για τη χρήση,
 - οι θέσεις εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να είναι εξοπλισμένες με εγκαταστάσεις που επιτρέπουν κατάλληλο τεχνητό φωτισμό για να προστατεύονται η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων,
 - οι εγκαταστάσεις φωτισμού πρέπει να είναι τοποθετημένες με τρόπο ώστε ο προβλεπόμενος τύπος φωτισμού να μην δημιουργεί κίνδυνο ατυχήματος για τους εργαζόμενους.
14. **Έλεγχος της παρουσίας στα υπόγεια**
- Πρέπει να υπάρχει κατάλληλη οργάνωση που να επιτρέπει να είναι γνωστά, ανά πάσα στιγμή, όλα τα άτομα που βρίσκονται στα υπόγεια.
15. **Οργάνωση της διάσωσης**
- Πρέπει να προβλέπεται η κατάλληλη οργάνωση για διάσωση ώστε, σε περίπτωση σοβαρού δυστυχήματος, να είναι δυνατή η γρήγορη και αποτελεσματική δραστηριοποίηση.
- Για να μπορεί να επεμβαίνει σε κάθε υπόγειο εργοτάξιο εκμετάλλευσης ή έρευνας, η οργάνωση αυτή διάσωσης πρέπει να διαθέτει επαρκή αριθμό εργαζομένων εκπαιδευμένων για το σκοπό αυτό καθώς και κατάλληλο υλικό επέμβασης.